

## DIE JUGEND AM SCHEIDEWEG

### *Zusammenfassung*

Ausgehend von der Tatsache, daß jedes menschliche Dasein ein Ruf Gottes ist und daß jeder Christ zum Aufbau der Kirche berufen ist, zentrierte der Verfasser seine Gedanken auf die Erwählung, Entwicklung und Reifung einer Priester- und Ordensberufung. Die Berufung wird zur Sendung, wobei Gott selbst mit seiner Gegenwart und seinem Mut zu Hilfe kommt. Neue Berufungen zu wecken, dafür sind wir alle verantwortlich, in erster Linie jedoch die Familie mit der Atmosphäre der Freude und des Gebetes.

*Ivan Hang*

## DUHOVNE TEŽNJE DANAŠNJIH MLADIH

### *Ljubiti i biti ljubljen*

Pred 100 000 pisama mladih između 13. i 18. godine u francuskom tromjesečniku za duhovnost *Christus* razmišljao je Pierre de Givenchy i analizirao otprilike ovako:<sup>1</sup>

#### Pisma krici

Otac sinu: »Ma ne kriči, zamaraš me.« A sin: »Ja ne kričim; samo govorim ono što osjećam.«

Puni snažnih emocija, mladi osjećaju potrebu za susretom, kontaktom, žele nadići očaj, usamljenost, vapiju za produbljivanjem — krik je izraz svega toga. Krik je akcija, želja da se ide naprijed. Svoju nemoć da izgrade novi, humaniji svijet oni izražavaju krikom.

Novorođeno dijete kriči. Petnaestogodišnjaci se nanovo rađaju.

#### Sadržaj krika

Autor spomenutog članka sažima njihove krikove u četiri rečenice:

##### 1. Čeznem da ljubim i budem ljubljen

<sup>1</sup> P. de GIVENCHY, »J'ai envie d'aimer et d'être aimé« u *Christus* br. 122 (1984), str. 231—240.

Jedan je mladić bezizgledan slučaj za matematiku. Odjednom počinje uporno učiti. I uspijeva. Roditelji su ponosni što im je sin postao savjestan i zreo. I ne zapažaju da je njihov sin svojega profesora matematike doživio kao prijatelja.

Obitelj, školu, kulturu, zabavu mladi prihvaćaju ukoliko ove pridonose njihovoj potrebi da ljube i budu ljubjeni.

## 2. Ali svi me u tome sprečavaju

Mladenaštvo je doba uzbudljivosti, nemira i otkrivanja životnih teškoća u obitelji, školi, društvu. No današnja mladost sudjeluje u zbivanjima i na cijelom globusu. Puč u Africi, otmica na Bliskom istoku, političko ubojstvo, umiranje od gladi u Etiopiji, sudar vlakova — vijesti su dana. TV i radio revno ih prenose. Mladi ih čovjek doživljava kao osobnu dramu. »Na ovom svijetu nikad se neće moći ljubiti.« Koliko je puta televizija ponudila gledaocima tople, ljudske trenutke u svjetskim događajima?

Mladi osjećaju potrebu da ljube, da budu ljubljeni, a svijet ih lišava nade.

## 3. Ja nisam gospodar potrebe da ljubim

Mladi čovjek titra od potrebe da ljubi. Osjeća je kao nešto veliko, nešto duboko, osjeća da on nije njezin izvor, niti mu je svijet može dati. Osjeća da su mu nade veće od mogućnosti. Ne otvara li ga to onostranosti? Čini se da, katkad, pogađaju da smisao života, svakoga života, koji čitaju u sebi, da će to razumjeti izvan ovoga vidljivog svijeta. Tada se stvara neravnoteža vrlo duboko, vrlo duboko procućeno između njihove želje da ljube i te nemogućnosti koja dolazi od cijelog svijeta, a i iz njih samih. I tu neravnotežu treba razmotriti. Jer ona je bitna da bi se shvatio način na koji reagiraju mladi između 14. i 17. godine.<sup>2</sup> »Postoji u meni snaga koja me tjera da kažem ono što već dugo mislim i što nikome nisam rekla. Ja nisam učinila da se rodi ta snaga.«

## 4. Čeznem da idem vidjeti drugamo ako je to moguće

Poći! — ponavlja se kao refren u ovim pismima.

Poći! — najprije je sanjati. »U našoj se dobi ne može izgraditi bolji svijet, zato se on sanja.«

Poći! — znači ići izvan sebe. Mladi žele živjeti izvan svoje obitelji.

Poći! — katkad dovodi do bijega od sebe, do bijega u alkohol, drogu.

Poći! — mladih poziv je za nas. Ne znači li on poći iz svijeta mržnje da bi se pokušalo ljubiti i biti ljubljen?

## Krikovi mladih — krikovi vjere

Njihova pisma često su crno obojena, gledaju stvarnost suviše s negativne strane. Krije li se ipak ispod toga i nešto drugo?

<sup>2</sup> GIVENCHY, nav. 61, str. 234.

»Konstatiram, ili više pogađam, iza svih je njihovih krikova apel za nadu i za duhovno traženje. Usprkos svemu.«<sup>3</sup>

Bog Evandjelja čini se da odzvanja kroz njihove snove o zemlji-raj, kroz odbijanje Isusa Krista kao nekog dalekog, kao onog kojeg im preplitko predstavljamo, kroz doživljavanje vlastite sićušnosti pred stvarnošću noći, mora, planina koje zovu u beskraj, kroz njihovu svijest da se mijenjaju i da su nemoćni promijeniti sebe.

### Vrijednost krika

Zašto pridavati toliko važnosti tim krikovima?

»Mnogo mladih, čak nekatehiziranih, pa i nekrštenih, nalaze u dnu samih sebe način da govore, jezik koji izražava za mene vjeru u Boga u kojega vjerujem.«<sup>4</sup>

Naše su uši postale neosjetljive za jeku Riječi, oči oslijepile za tragove Boga. A ne odzvanja li kroz te krikove jeka Boga?

Ti su krici zamah, želja za novim, drukčijim, nedoživljenim, ljepšim, boljim. Ne kriju li otvaranje za drugog, obraćenje Većem?

Ti su krici osobna iskustva, zgusnuti dijelovi male pojedinačne povijesti. I zar ne vjerujemo da Bog govori kroz proživljena iskustva ljudi?

Ne titraju li ovi krici na frekvenciji krika: »Blago žednima i gladnima pravednosti (...)«, »Blago vama, siromasi, (...)«?

Nije li vjera mladih izazov i za vjeru nas odraslih? Može li naša vjera ostati vjerodostojna ako ne slušamo glas vjere mladih?

Ne izražava li i Cesarićev »Krik« nešto od krika mladih:

»Završivši svoj vrisak u svijet  
Da uokolo traži jeku,  
Razdijelio sam svoje srce  
Med braću neznanu, daleku«?

Daru srca može se odgovoriti samo darivanjem srca.

### *Duhovno u težnjama mladih*

Mladi sedmog i devetog desetljeća

Da bismo razumjeli današnju situaciju mladih, njihove težnje, moramo se vratiti u prošlost, bar četvrt stoljeća. Oko 1960. godine mladi

» GIVENCHY, nav. 61, str. 235.

\* GIVENCHY, nav. 61, str. 238.

se pojavljuju na društveno-političkoj pozornici, njihovo suprotstavljanje svijetu odraslih dovodi do ozbiljnih sukoba. »Bilo to u SAD, Francuskoj, Italiji, provala mladosti kao takve na društvenoj pozornici karakterizirana je prije svega kulturnom avanturom: svojom vlastitom dinamikom pokret je učinio da eksplodira proživljeno iskustvo mladih transformirano u izazov postojećem poretku i u radikalno osporavanje temeljnih vrijednosti. Mladost se istinski pojavila kao novi povijesni fenomen tek kad je uspjela lansirati taj izazov.«<sup>5</sup>

God. 1968. bila je vrhunac. Mladi zaprijetiše ostvarenjem svojih političkih i ideoloških snova mladosti: »Vjerodostojnost međusobnih odnosa, volja da se ukloni sve umjetno i da se među osobama uspostavi izravna i iskrena komunikacija, kao i stavljanje u pitanje tradicionalnih institucija modernog društva.«<sup>6</sup> Željela se promjena stavova, ideja, ljestvice vrednota, humanizacija institucija. Na sveučilištima po cijelom globusu buknuše diskusije, štrajkovi, revolucije. A očevi nastupiše s vojskom, policijom, suzavcem, puškama. Mladi su prisiljeni na povlačenje. Od 70-ih godina ne čuju se više, tek sporadično naprave gužvu na rock-koncertu ili se probude u karizmatičkom pokretu, pa utihnu.

I u Crkvi u pokoncilskim godinama velika aktivnost: organiziraju liturgiju, stvaraju nove pjesme, traže promjene struktura. Danas su mnogo tiši.

Mladi su se promijenili. Njihovi su se ideali rasplinuli?

Treba potpunije uočiti stvarnost. Idealni snovi mladosti 1960. građeni su na pretpostavkama stalnog napretka, materijalnog blagostanja. Lako je bilo diskutantu žučljivo raspravljati kad ga je kod kuće čekala obilna i bogata večera, mogao je revolucionar ići na barikade nakon što je parkirao automobil koji mu je tatica kupio. Ekonomski je optimizam 60-ih godina prošlost. Prema Thomasu Forstenzeru i njegovoj Sintezi 21. zasjedanja generalne konferencije UNESCO-a 1981., ključne su riječi tih godina neimaština, nezaposlenost, dokvalifikacija, neprikladnost zaposlenja i dobivene formacije, tjeskoba, pragmatizam... Naišlo je vrijeme kad mladi moraju misliti na osnovne potrebe, kad moraju tražiti zaposlenje da bi se prehranili. A prognoze predviđaju da će životni standard padati ili ostati isti — ako sve bude u redu.

Toj crnoj slici treba dodati perspektivu moguće atomske katastrofe. Smrt se pojavljuje — i smrt čovječanstva kao mogućnost — mladi to vide.

<sup>5</sup> F. ALBERONI, *La Jeunesse face au défi de l'histoire*, Paris 1971 cit. prema članku B. MOLLAT, »Jeunesse« u *Dictionnaire de la vie spirituelle* (ubuduće: DVS), Paris 1983, str. 582.

\* Th. FORSTENZER i F. ALBERONI, *Les Jeunes: leurs comportements et leurs aspirations* (synthèse présentée à l'occasion de la 21e session de la Conférence générale de l'Unesco), Paris 1981 u MOLLAT, nav. čl. u DVS, str. 583.

### Težnje sadašnje mladeži

Promjena u mentalitetu od 60-ih do 80-ih godina. Da. No, može li se reći da su kod današnje mladeži nestali ideali 60-ih godina? Rekao bih: ne.

Mladi i danas žele drukčiji svijet.<sup>7</sup> Zanimljivo, govoreći o mogućnosti da nezadovoljstvo mladih uvjetuje njihovo okretanje religiji i Crkvi, dr. Srđan Vrcan u raspravi o temi »Mladi i religija« 5. travnja 1984. kaže da postoji mogućnost »da se skrene prema religiji i crkvi ponajprije po tome što se religija i crkva javljaju\* kao sastojak društvenog života u našem društvu, koji nije sastavni dio društvenog sistema i službene kulture i koji nudi drukčiji način govora od onoga što ga nude systemske institucije. U tom smislu i jedan dio normalnog omladinskog traganja za drukčijim i novim može krenuti i u pravcu religije i crkve, naročito u situacijama kad se drukčije ne mogu iskazati i potvrditi.«<sup>8</sup>

Mladi i danas postavljaju pitanja. »Mladost svakoga od vas, dragi prijatelji, blago je koje se očituje *upravo u* tim upitima. Čovjek ih sebi postavlja tijekom cijeloga života; no ipak, u mladosti ona se postavljaju *osobito jako*, *upravo uporno* (.. .)«<sup>9</sup>

Odrasli obično pogrešno tumače ta pitanja mladih. Shvaćaju ih kao napad. Zapravo ona su često izraz vlastite nesigurnosti mladih, njihove implicitne svijesti da su drugi u pravu, da je stajalište drugih vrednije.

Mladi danas traže smisao, istinu o čovjeku. Pitanje smisla koje mladi postavljaju pokušava popuniti prazninu i besmisao koji karakteriziraju naše vrijeme. Pitanja »Odakle, kamo čovjekov život?« — u modernim songovima — nisu slučajna.

No način je postavljanja pitanja smisla u mladih drukčiji nego kod starih. Ne zadovoljava se više rješenjima na spekulativno-metafizičkom području, nego se kroz konkretno doživljena pitanja traže egzistencijalno proživljena rješenja.

Mladi i danas žele biti slobodni, neovisni. Među teškoće koje proživljavaju današnji mladi biskupi Jugoslavije ubrojili su i »veoma čest osjećaj da ih odrasli žele manipulirati i nametati im svoje ideološke i druge sisteme, na što mladi najčešće reagiraju indiferentnošću kao pasivnim osporavanjem svijeta odraslih (to se osobito odnosi na takav odgoj i obrazovanje — bilo u okviru škole i drugih društvenih ustanova, bilo u okviru vjerskog odgoja i obrazovanja (.. .)«<sup>10</sup>

<sup>7</sup> Uz pojedine težnje mladih bit će dana neka ilustracija, a ne njihovo obrazlaganje.

<sup>8</sup> Srđan VRCAN, »Premise za raspravu o mladima i religiji« u *Pitanja*, časopis za teorijska i društvena pitanja, br. 3—4 (1984), str. 9.

<sup>9</sup> IVAN PAVAO II, *Papina poruka mladim\** (ubuduće PPM) od 31. ožujka 1985. izdana u *Mladi i nada*, Zagreb 1985]

<sup>10</sup> BISKUPI JUGOSLAVIJE, *Radosno naviještanje Evanđelja i odgoj u vjeri*, Temeljne smjernice o obnovi religioznog odgoja i kateheze, Zagreb 1983, br. 12.

Mladi danas žele biti vjerodostojni. (S odvratnošću odbijaju lice-mjerje.) Vjerodostojnost ljudskih odnosa donosi sreću i katkad u raspravama izbija prava poplava riječi da bi se mladi izrekli jedni drugima.

Biskupi kao teškoću današnjih mladih navode i »veoma često doživljavanje neautentičnosti, 'dvostrukosti', u ponašanju odraslih (tako se, npr. kod nas načelno ističe sloboda vjere, a mladi često u praksi doživljavaju da moraju prikrivati ili zaniijekati svoju religioznost ako žele uspjeti u društvu)«.<sup>11</sup>

Mladi danas prakticiraju jednostavnost, spontanost. (»Sigurno je jedan od neizrečenih i neartikuliranih razloga /možda i neizrecivih/ zašto mladi danas lako prihvaćaju religiozne prakse, u tom osjećaju da se oni u tim praksama ostvaruju u svojoj spontanosti i u njima vide mogućnost da se nađi stari svijet, stare metode i stari pristup sutrašnjici.«)<sup>12</sup>

Mladi danas osjećaju potrebu za komunikacijom, za zajedništvom, suživotom. Mladi se sastaju da bi izmijenili, i suprostavili svoja gledišta, da bi izrazili svoje negodovanje, svoje snove da ostvare svijet u kojem će riječ bolje odgovarati stvarnosti, gdje će vladati prijateljstvo.

Tolike tisuće mladih pri susretima Ivana Pavla II. s mladima, i u sredinama gdje je vjera gotovo mrtva. Ne dolaze oni samo slušati papu, već dolaze proživjeti, zahvaljujući jednom prijaznom, susretljivom odraslom čovjeku, zgusnuti trenutak zajedništva, prijateljstva.

I premda je svijest o pripadnosti maloj grupi jača kod današnjih mladih, velike vjerske manifestacije, koje privlače velik broj mladih, otkrivaju »čežnju mladih za velikom religioznom zajednicom u kojoj se pojedinac ugodno osjeća, kao kod kuće, i gdje može biti među sebi jednakima.«<sup>13</sup>

Mladi se danas osjećaju solidarnima s ljudima cijelog svijeta. Papa dobiva pisma od mladih francuskih kršćana da ih odnese mladima u Brazilu, njihovoj braći, kad bude posjetio tu zemlju. Mladi se osjećaju moralno odgovornima za ono što se događa u Latinskoj Americi, istočnoj Evropi, Africi. Nedavni je koncert za gladne u Africi ilustracija za to.

Ti ideali postoje u današnjoj mladeži, među onima koji su se odhvalili malodušnosti. No danas se ostvarenja razlikuju od metoda iz god. 1968.

Marginalizirani, podređeni pri sudjelovanju u društvu, osjećaju opasnost da bi mogli izgubiti samopouzdanje i samopoštovanje. Zato zalaze u svoj mali svijet, na prvo mjesto stavljaju subjektivno kako bi ostvarili svoj identitet.

Okrenuli su se sadašnjosti. Prethodne generacije bile su okrenute prošlosti (običaji, tradicije, baština) ili budućnosti (moglo se planirati,

<sup>11</sup> Na istom mj.

<sup>12</sup> T. IVANČIĆ, »Mladi i molitva« u *Kateheta*, br. 1 (1985), str. 48.

<sup>13</sup> R. SAUER, »Religiozna osjetljivost mladih danas« u *Spectrum* br. 2 (1983), str. 27.

trebalo je štedjeti). Današnja generacija, između eksplozije bogatstva i moguće eksplozije atomskog oružja, da ne bi pala u tjeskobu, uzima život iz dana u dan. I sve više otkrivaju vrijednost svakidašnjeg.

Ponovno otkrivaju molitvu. Osnivaju molitvene skupine, bazične zajednice, »koncil mladih«, odlaze u misije.

Ispod svih pesimizama gaje nadu. »Spremni uvijek odgovoriti svakomu tko vas zapita za razlog nade koja je u vama« (1 Pt 3, 15), to je kao moto i gotovo refren Papine poruke mladima od 31. ožujka o. g. Okruženi atmosferom smrti: kulturne, zajedničke, osobne, mladi nastoje živjeti ne gajeći prevelike iluzije. No, žele živjeti. Ta želja za životom jača je od smrti. (Možda je nada polazište na kojem se može uspostaviti razumijevanje odraslih koji su vjerovali u napredak čovječanstva i mladih koji se nadaju boljem svijetu.)

Taj put, to traženje mladih neke vodi na stranputicu: u alkohol, drogu, bijeg od odgovornosti, od borbe.

No cjelina nastojanja današnje mladeži, ne krije li u sebi jednu dublju spoznaju, nije li izraz stanovite lucidnosti: svijet se ne mijenja u prvome redu promjenom struktura, vanjskih formi, već promjenom iznutra, novim životom. »Čini se da mladi postaju svjesni da, ako je i istina kako se procesima strukturalne promjene može pristupiti na siguran i objestan način, procesi koji se tiču međusobnih i unutrašnjih odnosa opterećuju prije svega one koji nastoje da im budu promicatelji.«<sup>14</sup>

U tim nastojanjima za ostvarenjem ljubavi, za smislom, istinom o čovjeku, vjerodostojnošću, jednostavnošću, komunikativnošću, ostvarenjem zajedništva, solidarnošću, ne nalaze li se u njima elementi koji upućuju na transcendentno, nisu li to težnje koje sadrže duhovne elemente? Ne tvore li svojom cjelinom cjelovito religiozno pitanje?

Mogu se uočiti značajke pitanja mladih.

Mladi pokazuju realizam. Za njih je život onaj svakidašnji. Njihova su pitanja mala, ali konkretna. Privremenost im je stalna (to je na neki način i protest protiv aktualnog društva). Nikako iz ovoga ne slijedi da ne misle na budućnost.

Subjektivno im je u prvom planu. »Glavno je pitanje kako se treba razvijati, kako treba izraziti i označiti svoje potrebe i svoj identitet, svoj vlastiti ja, kako treba odrediti svojstva života i život u tako složenom suvremenom društvu.«<sup>15</sup> Osjećaju potrebu za samoostvarenjem.

Odbojni su im posredništvo, opunomoćivanje, odgađanje. Cijeni se neposrednost.

<sup>14</sup> R. TONELLI, »Religiozno pitanje mladih i problem vjere u suvremenom svijetu« u *Kateheza* br. 1 (1984), str. 14.

<sup>15</sup> Prema G. MILANESI u R. PALOS, »1985; godina mladih« u *Salezijanski vjesnik* br. 1 (1985), str. 5.

Iskrenost, vjerodostojnost također se vrlo poštuju. Nastoji se da one stvore ozračje u kojem se živi, susreće, istražuje.

Mentalitet sukoba, idejnih suprotstavljanja zamjenjuju atmosferom tolerancije, dijaloga. Ako on nije najprije moj idejni protivnik s kojim treba diskutirati, već prije svega čovjek s imenom s kojim ću raspravljati o našim suprotnim stavovima, onda se susrećemo, izmjenjujemo svoja življena iskustva, objašnjavamo svoje prioritete, međusobno se popunjavamo.

Ne postoji li u ugovoru, u težnjama mladih — makar često dosta zapretano, neartikulirano — traženje smisla, životnoga smisla — kao pitanje koje je na dnu svih pitanja — novih, dosad malo cijjenjenih vrednota?

#### Razdioba mladih prema duhovnim težnjama

Uza sve ove težnje koje se više ili manje očitavaju iz vladanja, ambicija, reagiranja mladih, pokušajmo sintetizirati njihove cjelovite zamisljaje i želje, koje bi ulazile u duhovno područje, te formirati — radi sistematizacije — fiktivne skupine.

Ima mladih koji u prvi plan stavljaju izgradnju svijeta u kojem će vladati ljubav. Posebno cijene zauzimanje na društvenom planu, spremnost i otvorenost za služenje. To se redovito povezuje s težnjama za mirom, pravdom, željom za pravednom podjelom dobara. Divni su to evanđeoski planovi. No ostat će bitno osiromašeni ostanu li na toj horizontalnoj dimenziji bratske ljubavi i pravedne razdiobe dobara. Kršćanstvo nudi dvodimenzionalnost, i ta horizontala biva bitno obogaćena, motivirana, orijentirana vertikalnom dimenzijom.

Ima mladih, uglavnom na Zapadu, koji se zauzimaju na društvenom planu, uz zahtjeve u velikim pitanjima (protiv rata, nepravdi, nerazvijenosti), no ništa od toga ne temelji se na religioznim ili političkim motivima, nego na vlastitoj osobnosti. Nose nutarnju pretpostavku: čovjek je u biti dobar, društvo ga je iskvarilo.

Treću bi skupinu činili mladi kojima je Crkva zaklon. Osjećaju se nesigurni, obezglavljeni pred poplavom ideja, mišljenja. U obitelji su našli sredinu u kojoj su se dobro osjećali, ona im je predala i vjeru kao važnu ili vrlo korisnu komponentu. Ne žele bježati u iluzije, u utopiju, svoje želje nalaze ostvarene u Crkvi, no više u Crkvi u kojoj je sve u redu, gdje se zna što pristaje, a što ne. No ti mladi vjerojatno nisu taknuti oštrinom Isusovih izazova, ni boli suvremenog čovjeka koji rađa i nešto novo, svježije, više kristovsko. Više su tradicionalni, možda rezervirani prema novostima II. vatikanskog sabora.

U slijedeću skupinu svrstali bismo mlade koji misle da Crkva treba da se čuva utrtih putova, kako treba da bude odvažna, uostalom Duh je u njoj onaj koji djeluje, a on djeluje neočekivano i nadahnjujuće.



To su mladi koji prepoznaju djelovanje Duha u svojem svakidašnjem životu. Spremni su to svjedočiti, zaraziti time ljude oko sebe. Vrlo bujni početak karizmatičkog pokreta u Evropi danas ima tendenciju da se strukturira u organizaciju. »Potrebna je vrlo velika spretnost u toj stanici crkvenog tkiva i izbjeći da Duh bude smatran kao unovčene nekih. U isto vrijeme, treba 'verificirati' da Duh djeluje.«<sup>16</sup>

#### *Odgovor kršćanske zajednice na težnje mladih*

U mladima postoji težnja za duhovnim, religioznim, postoji potreba za rješenjima koja može ponuditi kršćanstvo. Mladi u sebi nose pitanja koja osjećaju kao egzistencijalna. Kršćanstvo će im biti privlačno ako ponudi odgovore na ta pitanja, u obliku koji je na valnoj dužini pitanja.

Kako im, dakle, predložiti blago kršćanstva?

Evandjelje prijeko potrebno za čovjeka i bogatije od nade

Mladi treba da dožive kako je ono što kršćanstvo daje nešto prijeko potrebno da bi se postalo čovjek u punini. Evandjelje je pak dar, i on nadilazi najsmionije želje i programe.

To znači da mladi čovjek treba da osjeti kako osobna i kolektivna povijest ne daju smisao, istinu našeg postojanja, da ne pružaju rješenja naših najdubljih planova i čežnji, da je čovjek usmjeren onostranom, da ostvarenje pravog čovještva vapije za istinom, za spasenjem.

Treba pokazati da Evandjelje daje taj smjer, da ono odgovara na potrebu za životom, da je ono Radosna vijest, da ono donosi smisao čovjekovih životnih čežnji, da ono donosi spasenje.

U praksi mnogi je mladi tek malo uznapredovao na putu svojega punog čovještva. Osnovni realizam zahtijeva da ga prihvatimo u situaciji u kojoj jest i da s njime zajedno strpljivo hodamo prema punijem čovještvu.

Spasenje unutar male povijesti čovjeka

Susret s Isusom Kristom mladi čovjek treba da doživi kao ponudu spasenja, kao dar koji mu se pruža unutar njegove osobne povijesti — ne izlazeći iz nje, već je osmišljavajući: Njegova obična svakodnevica postaje mjesto susreta s Kristom, istinskog približavanja braći, kroz nju struji nešto što je bitno nadmašuje — živeći svoju malu povijest, on živi novost.

To znači: ono što kršćanstvo pruža istodobno uzima u obzir čovjekovu egzistencijalnu ograničenost i daje plan novoga života. To je dar

<sup>16</sup> MOLLAT, nav. čl. u DVS, str. 600.

ponuđen čovjeku siromašnu kakav jest. Drugim riječima: »Naši svakidašnji pokušaji i padovi, nade i razočaranja, napredovanja i iznenadno kretanje naprijed-nazad, taj okus smrti koji označava svaki naš životni trzaj, sve to nije degradacija ljudskosti, nego prisutnost u istini nas samih. Nije granica, nego prizivanje.«<sup>17</sup> Ovo prizivanje koje žudi za više smisla, za punijim čovječtvom već sadrži čežnju za Bogom.

#### Isus Krist vjerodostojni nacrt života i navještaj spasenja

Velike čežnje mladih traže i velike zahtjeve (poštujući stupanj rasta svakog pojedinca), ali treba se čuvati prekonkretnih modela, osnovni je uzor Isus Krist (model savršenstva oslikan kao nešto slično zamišljaju redovnika mnogi će mladi odbaciti, ne zbog svoje zatvorenosti Isusu Kristu, nego zbog interpretacije koja je neprikladan odgovor za nutarnju potrebu tog mladića), pojedina konkretna životna rješenja — konkretni uzori — bit će važni, mladi će prepoznati one koji njima govore.

Ma kako bilo važno da kršćanska poruka bude izražena tako da zadovolji kriterije znanstvene analize, vjerodostojna je tek kad je življenje iskustvo vjere.

Ta poruka postaje vjerodostojna tek u ozračju koje je potpuno napajano Isusom, njemu upravljeno. »Po Isusovoj slobodi, izborima, djelima, postojanju (...) objavio nam se Bog: kao onaj koji prihvaća onoga koji se od sebe udaljio, kao onaj koji uspostavlja jedinstvo s čovjekom koji se od njega odijelio, koji nas je prvi ljubio dok smo mi još bili grešnici. I ovo Božje lice, njegovo ime, sada je dano ovom čovjeku Isusu, koji je ime Božje, njegovo lice nama upravljeno.«<sup>18</sup>

Vjerodostojnost Isusove poruke dokazuje njegov život. (Ivanovim učenicima koji pitaju »Jesi li ti onaj koji ima doći /.../?« Isus odgovara: »Idite i javite Ivanu što čujete i vidite! Slijepi progledaju, hromi hodaću, /.../« /v. Mt 11, 2—6. Slično Lk 7, 19—23/.)

#### Kršćanska zajednica, kršćani — znaci

Čovjek Isus danas ne živi među nama, ali nam je ostavio svoje djelo. Kad žive svoju vjeru i daju povijesnim stvarnostima novi smisao, pojedinci i zajednice stvaraju ozračje u kojem se kršćanska poruka izriče kao vjerodostojna. »Ako je riječ o poruci koja tumači neko 'zajedničko' t 'radikalno' iskustvo (život življen u zajednici, koji se živi u vjernosti novosti Isusa Krista, tako da postane izazov i poziv), specifične teme kršćanskog postojanja ne moraju nužno biti izrečene kao neuobičajeni pojmovi, na izrazit način 'nadnaravni', nego uobičajenim ljudskim rječnikom, jezikom susreta i iskustva, i nadasve jezikom slika, svjedočenja

<sup>17</sup> TONELLI, nav. ci., str. 19.

<sup>18</sup> G. RUGGIERI, *La compagnia della fede. Linee di teologia fondamentale* u TONELLI, nav. ci., str. 20.

i propovijedanja, nikad odvojeno od događaja koji je doista osloboditeljski /E. SCHILLEBEECKX, *La questione cristologica*/ .. .).<sup>19</sup> Vjerojatno će mladima više govoriti jedno življeno svjedočenje čovjeka kojega Krist nosi negoli iskaz poznate filmske ili sportske zvijezde.

Otvoreni Duhu, kršćanska zajednica i kršćanin svjedoče životom, postaju poruka, vjerodostojni navještaj. Božja se riječ kao sjeme polaže u kršćaninovo srce, tamo se razvija, postaje plod i taj zreli plod postaje sjeme.

Svjedok »se ne zauzima najprije da prilagodi poruku svojim sugovornicima, već pušta da Duh Sveti djeluje u njemu. Zahvaljujući ovom dočeku ostvarenom u istini, stvaramo događaj koji govori sam od sebe, postajemo parabola, znak koji se kao takav potvrđuje. Nesumnjivo, kad govorimo, prilagođujemo svoj jezik dobi mladih kojima se obraćamo, ali samo je jedan put naviještanja Isusa Krista: put svjedočenja« — iznosi svoje iskustvo vjeroučitelj pariških studenata.<sup>20</sup>

Svjedok sam ako iskažem sebe onakva kakav jesam u svojoj krhkosti, nedosljednosti i stvarnim kvalitetama, nastojanjima, ali iznad svega kao čovjeka zahvaćenog Kristom. Taj sklad između riječi i životne prakse posebno je važan, samo uvjereni kršćanin može uvjeriti. »Osjećam se snažno potaknutim da izgovaram samo riječi koje sam iskusio u svojem srcu, u svom tijelu, u svojem životu: ne zadovoljavam se riječima. Neizbježno je za mene da kažem samo ono što sam doista iskušao otkad me je Krist pohodio. Bez sumnje, ne treba da pripovijedamo svoje grijehe, da popisujemo odstupanja koja postoje između našeg života i života na koji nas Krist zove, da opisujemo trn u svojem tijelu: često budem doveden da objavljujem riječi koje ne prakticiram; ali tada nam odgovara da upozorimo, da sugeriramo to odstupanje (diskretniji s djecom nego s mladima) i da pokažemo kako nas činjenica da smo svjedoci angažira da se obratimo.«<sup>21</sup>

Kada pristupam mladima, moram u sebi nositi radost, radost da sam svojedok svojega Gospodina. Treba da ponudim svoju prisutnost, ali ona mora biti u službi Gospodina i mora biti u službi tih mladih u smislu da im nastojim pomoći da oni nađu svoj put, da otkriju svoju istinsku slobodu. Nikako demagog, ne želim slijepo ostvarivati svaku njihovu želju, već otkrivati Duha u njihovim željama, katkad na razini koju ni oni ne opažaju.

#### Biti evangeliziran — evangelizirajući

I ne zaboravimo, pomažući drugima u rastu, dopustiti da nam oni pomažu rasti, evangelizirajući da se evangeliziramo. »Mladi u sebi nose

<sup>19</sup> R. TONELLI, nav. *il.*, str. 20.

<sup>20</sup> P. VIVARES, «Transmission ou témoignage de la foi» u *Christus* br. 122 (1984), str. 169.

<sup>21</sup> VIVARES, nav. *il.*, str. 169–170.

vrijednosti, katkad fantastične: žedu za pravdom i istinom, želju za susretom i prijateljstvom. I mi ih nosimo u svojem srcu, ali stanoviti realizam učinio je da smo ih zakopali pod drugim zaokupljenostima. Dobro je za mene da kroz mnoge susrete s mladima ponovno otkrijem 'radost svoje mladosti', onu ludu želju da promjenim svijet, nagrizeni svakidašnjim odgovornostima. Mladi u meni ponovno aktiviraju želju.

Još, ne budimo demagozi. Ne oklijevajmo reći ovim mladima da ne uzimaju sredstva za ostvarenje svojih želja kojima se izlažu opasnosti da ostanu u stanju utopije. Treba da im donesemo princip realizma, da ih prosvijetlimo u vezi s njihovim kontradikcijama, u vezi s neskladom između njihovih krikova ljubavi i smjera koji konkretno utiskuju u svoj život često označen s mnogo sebičnosti i individualizma.«<sup>22</sup>

#### *Prema Crkvi trećega tisućljeća nakon Krista*

Još smo samo 15 godina i nekoliko mjeseci u drugom tisućljeću poslije Krista. Što mladi očekuju od Crkve, kakvu Crkvu očekuju na putu u treći milenij?

To je Crkva koja nudi dvodimenzionalno kršćanstvo.

Vertikalna komponenta: Ona je otvorena Nekome. Ona je put, ne stanje. Po Crkvi mladi susreću Krista, Crkva ih hrani i jača Kristom, u molitvi se njezini članovi napajaju Kristom, osjećaju ga prisutnim, Crkva ih vodi da hodaju s Kristom.

Horizontalna komponenta: Crkva potiče mlade da djeluju u svijetu. Ona nije tvrđava koja zaštićuje od svijeta. Osjeća se pozvanom da rečne svoju riječ u rješavanju svjetskih problema: problema mira i rata, preživljavanja ili uništenja, gladi u svijetu, pravde, poštivanja ljudske osobe, zaposlenosti, odmora, zabave. Poziva na rješavanje i angažira se konkretnim aktima. Potpuno u službi čovjeka i ljudske zajednice, ona se protivi svakoj nepravdi i nasilju: torturi, oduzimanju sloboda, ne-ljudskom radu, neumjernom profitu, protivi se do križa koji je spremna prihvatiti u svojim članovima. Ubijeni biskup Romero u Salvadoru, svećenik Popieluszko u Poljskoj, zatočeni svećenik Dudko u SSSR-u, vjernici u Čehoslovačkoj znakovi su vjerodostojnosti Crkve, znakovi koji govore mladima.

Crkva mora biti stvarno katolička, tj. mora razbiti sve podjele, pregrade između rasa, klasa, poštovati sve kulture.

Da bi živjeli puninu svoje vjere, mladi očekuju da Crkva bude mjesto komunikacije među ljudima, bratstva — posebno otvorena siromašnima, malenima, onima koji trpe, koji ne nailaze na razumijevanje

« VIVARES, nav. čl., str. 174.

— mjesto nade i optimizma gdje se doživljava spasenje po Isusu Kristu. Otvorena za traženja. Ne arhiv formula, nego zajednica radosti koja poziva sve i svakoga da kao pojedinac i zajednica prime dar Oca.

U poruci mladima Ivan Pavao II. kaže: »Crkva vidi samu sebe kao 'sakrament ili znak i sredstvo *nutarnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijelog ljudskoga roda*' (LG, 1) (...) Vidi sebe *na putovima eku-  
menizma*, (...). Vidi sebe i u dijalogu sa sljedbenicima *nekršćanskih re-  
ligija* i sa svim ljudima dobre volje.«<sup>23</sup>

## LES ASPIRATIONS DE LA JEUNESSE D'AUJOURD'HUI

### *Résumé*

Les jeunes de la septième décennie voulurent changeant les structures établir des valeurs nouvelles. Leurs idéals supposèrent un niveau matériel bien élevé. Les jeunes de la neuvième décennie sont confrontés au chômage, aux perspectives incertaines. Us sont tranquilles. Pas sans idéals il semble qu'ils aient une lucidité: on change le monde par le changement de dedans. On ne cherche pas la solution dans le domaine spéculatif et métaphysique mais existentiel.

La communauté chrétienne répond aux appels des jeunes par un témoignage authentique, un vécu, on ne prononce que des paroles éprouvées en soi-même. Vivant la même petite vie on peut y donner un projet nouveau, un sens en acceptant le don de Dieu en Jésus Christ.

<sup>23</sup> PPM, br. 15.